

Getallenkennis en bewerkingen

Onthoudkaders blok 4

Kommagetallen tot op 0,01 noteren en analyseren

Positietabel

D	H	T	E	,	t	h	
			9	,	5	9	$9E + 5t + 9h = 9,59$
		1	0	,	7	5	$1T + 7t + 5h = 10,75$

Waarde van een cijfer in een getal

- Vul het getal in de positietabel in.
- Kijk in welke rang het cijfer staat.

Voorbeeld:

5 in 9,59: de 5 staat in de rang van de t. $5t = 0,5$

5 in 10,75: de 5 staat in de rang van de h. $5h = 0,05$

Lezen van kommagetallen

850,9 = achthonderdvijftig gehelen en negen tienden

10,75 = tien gehelen en vijfenzeventig honderdsten

Een breuk omzetten naar een kommagetal

Breuk	Je zegt	E	,	t	h	Je noteert
$\frac{7}{10}$	7 tienden	0	,	7		0,7
$\frac{8}{100}$	8 honderdsten	0	,	0	8	0,08
$2 + \frac{5}{10}$	2 gehelen en 5 tienden	2	,	5		2,5
$8 + \frac{8}{100}$	8 gehelen en 8 honderdsten	8	,	0	8	8,08

Kommagetallen tot op 0,01 vergelijken

Om te onthouden

$$1E = 10t \quad 1t = 10h$$

Kommagetallen met gelijk aantal cijfers na de komma vergelijken

- Kijk eerst naar het aantal gehelen waaruit het getal bestaat.
- Het getal met het grootste aantal gehelen is het grootste getal.

Voorbeeld: $7,5 > 5,7$

- Als het aantal gehelen gelijk is, is het getal met het hoogste cijfer bij de tienden het grootste getal.

Voorbeeld: $2,75 > 2,57$

Kommagetallen met verschillend aantal cijfers na de komma vergelijken

- Maak het aantal cijfers na de komma gelijk door een nul toe te voegen.

Voorbeeld: $2,50 > 2,08$

Een rij kommagetallen voortzetten

▪ Het voorschrift afleiden

Voorbeeld: $3,1 - 3,3 - 3,5 - 3,7$

- Kijk naar de eerste drie getallen die gegeven zijn.
- Komt er bij of gaat er af? (er komt bij)
- Hoe groot is de sprong tussen die getallen? (0,2)
- De gemaakte sprong is + **0,2**.

▪ Scharnieren

10 t = 1 E, dus $0,7 - 0,8 - 0,9 - \mathbf{1} - 1,1$

10 h = 1 t, dus $5,77 - 5,78 - 5,79 - \mathbf{5,8} - 5,81$

100 h = 1 E, dus $2,97 - 2,98 - 2,99 - \mathbf{3} - 3,01 - 3,02$

Kommagetallen afronden en aanvullen tot een E

▪ Kommagetallen afronden tot op een E

- Kijk naar het cijfer van de t.
- $t < 5 \rightarrow$ rond af naar de eenheid die voor de komma staat
voorbeeld: 2,3 wordt 2
- t is 5 of meer $\rightarrow$ tel bij de eenheid voor de komma één bij
voorbeeld: 2,7 wordt $2 + 1 = 3$

▪ Kommagetallen aanvullen tot aan een E

1 geheel = 10 tienden = 100 honderdsten

- Kommagetal tot op 0,1 $\rightarrow$ je telt bij tot 10 tienden

Voorbeeld: $2,3 + \underline{\quad} = 3$

Er zijn 3 tienden, ik doe 7 tienden bij tot 10 tienden. + **0,7**

- Kommagetal tot op 0,01 $\rightarrow$ je telt bij tot 100 honderdsten

Voorbeeld: $5,66 + \underline{\quad} = 6$

Er zijn 66 honderdsten, ik doe 34 honderdsten bij tot 100 honderdsten. + **0,34**

Kommagetallen tot op 0,01 uit het hoofd optellen en aftrekken

▪ Kommagetallen met een gelijk aantal decimalen

- Volgens analogie

Voorbeeld: $2,5 + 0,3$

$$25 + 3 = 28$$

$25 \text{ t} + 3 \text{ t} = 28 \text{ t} = 2,8$ (bij tienden maar 1 cijfer na de komma)

- Standaardprocedure

Het eerste getal blijft op slot, het tweede splits je in E, t en h.

$$\begin{aligned}\text{Voorbeeld: } 18,75 - 5,32 &= (18,75 - 5) - 0,30 - 0,02 \\ &= 13,75 - 0,30 - 0,02 \\ &= 13,45 - 0,02 \\ &= \mathbf{13,43}\end{aligned}$$

▪ Kommagetallen met een verschillend aantal decimalen

- Maak het aantal decimalen gelijk door het toevoegen van een hulpnul.

Voorbeeld: $8,3 + 2,15 = 8,30 + 2,15$

- Reken daarna uit volgens analogie of standaardprocedure (zie hiervoor).

Kommagetallen tot op 0,1 cijferend optellen

- **Schatten: kijk naar TE**

TE < 50 → rond af naar lagere H (218 → 200)

TE 50 of meer → rond af naar hogere H (869 → 900)

- **Cijferend optellen**

Ik schat: $300 + 100 = 400$

Ik reken uit en begin bij de tienden.

t $7t + 2t = 9t$

Ik noteer de 9 onderaan bij de t.

Ik kom bij de rang van de eenheden en schrijf de komma voor de t.

E $5E + 3E = 8E$

Ik noteer de 8 onderaan bij de E.

T $8T + 5T = 13T$, dat is 1 H en 3 T.

Ik noteer de 3 onderaan bij de T en ik onthoud 1 H.

Dat H schrijf ik bovenaan bij de H.

H $1H + 2H = 3H$

Ik noteer de 3 onderaan bij de H.

- **Vergelijk de uitkomst met de schatting.**

D	H	T	E	,	t
	1				
	2	8	5	,	7
		5	3	,	2
+	3	3	8	,	9

Kommagetallen tot op 0,1 cijferend aftrekken

- **Schatten: kijk naar TE**

TE < 50 → rond af naar lagere H (218 → 200)

TE 50 of meer → rond af naar hogere H (869 → 900)

- **Cijferend aftrekken**

Ik schat: $400 - 100 = 300$

Ik reken uit en begin bij de tienden.

t $7t - 6t = 1t$

Ik noteer de 1 onderaan bij de t.

Ik kom bij de rang van de eenheden en schrijf de komma voor de t.

E $7E - 5E = 2E$

Ik noteer de 2 onderaan bij de E.

T $6T - 8T$ gaat niet, dus ik ga 1 H lenen en wissel tegen 10 T.

Ik zet een stip boven de H en doe 10 bij de T. Nu heb ik 16 T.

$16T - 8T = 8T$, ik noteer de 8 onderaan bij de T.

H Er staat een stip; dat wil zeggen dat ik al een H geleend heb aan de T.

$2H - 0H = 2H$

Ik noteer de 2 onderaan bij de H.

- **Vergelijk de uitkomst met de schatting.**

D	H	T	E	,	t
	.	10			
	3	6	7	,	7
		8	5	,	6
-	2	8	2	,	1